

ČÍS. 51.

MÁSLOVKA „AMANLIŠKA“.

AMANLIS-BUTTERBIRNE. — BEURRÉ D'AMANLIS.

MÁSLOVKA „AMANLISKA“.

Původ a rozšíření.

K nejlepším letním hruškám rozhodně patří také tato odrůda a nejenom z důvodu toho, že plody jsou znamenité jakosti, nýbrž též proto, že jest neobyčejně úrodná a možno ji pěstovati v každém tvaru ovocného stromu.

Původ svůj má v příznivých krajích Belgie. Odtamtud se uváděla ve známost a pěstování rychle do nejzazších končin ovocnářských, tak že dnešního dne jest již velice známa. Také u nás na Moravě nacházíme stromy velikány, těšící se plnému zdraví, na různých místech. Ovšem do hor se mnoho netlačí, tam jest jí přec chladno a kdyby i strom tam byl dobrý, ovoce bývá obyčejně špatné.

Poloha. Strom nejlépe prospívá v polohách teplých, avšak hodí se též do bouřlivých, větrných krajín, jelikož ovoce i sám strom snese větrnou polohu. V krajinách chladných ovoce kaménkovatí a jest malé.

Půda. Půdu žádá teplou, sušší, lehčí a pro hrušeň přiměřeně hlubokou; v půdě vazké a vlhké trpí různými nemocemi a ovoce jeho není dostatečně chutné.

Vzrůst. Vzrůst jeho jest dosti bujný, vyvinuje velikou, široce rozvětvenou, vysoko klenutou korunu; kostra koruny jakož i kmen jsou silné, houževnaté a netrpí nemocemi. Letorosty vyvinuje dlouhé, dosti silné, zkřivené, hnědé. List má prostředně velký, široký, varhánkovitě ozubený, hladký a lesklý na dlouhé stopce; celkový tvar listu jest velmi nápadný a čilý pozorovatel pozná dobře dle něho tuto odrůdu. Ve školce roste dobře, netvoří však tak rovné kmeny jako některé jiné silně rostoucí odrůdy. Úrodnost stromu jest velmi dobrá, přináší každoročně mnoho plodů. Hned po vysázení ať již v jakémkoli tvaru jest úrodný a neochabne v úrodnosti až do konce. Nalezneme rozptýlené v našich krajích staré stromy této odrůdy, které snad každoročně rodí mnoho a velmi pěkně vyvinuté ovoce.

Stanoviště. Jako strom rodící ranné a úhledné ovoce nehodí se ku vysazování na veřejná místa a nutno ho omeziti na stanoviště chráněná, jako jsou zahrady domácí a ohražené štěpnice. Strom sám svým vzrůstem by se hodil pro cesty a silnice, musely by být ovšem chráněny. Dobře by se hodil také pro vysazování poblíž hospodářských a obytných stavení, aby je proti bouřlivým větrům a jiným nepohodám chránil a nahradil naši starou jakubku, která dosud úlohu tuto vykonávala.

SUCHÝ, František. Moravské ovoce. 1. vyd. Brno: Český odbor zemědělské rady pro Markrabství moravské, 1907.

Pěstuje se jako vysokokmen i zákrssek v kterémkoli tvaru; při zá-
krscích tvoří mnoho krátkých plodonosných větvíček a nevyžaduje
proto přísného řezu.

Ovoce rodí prostřední velikosti u vysokokmenů i zákrsků, zde není
žádného zvláštního rozdílu; tvar jeho jest tupě hruškovitý, ne vždy pra-
videlný; vyskytují se plody nápadně nízké a vysoké, úzké a široké.

Jemnohlavý, velký a otevřený kalich jest na povrchu plodu.

Stopka jest slabá, prostředně dlouhá, zelenohnědá a jest v malém,
mělkém důlku.

Barva plodu jest při uzrání žlutozelená, nikdy ne úplně žlutá; na
straně sluneční objevuje se u některých plodů hnědý nádech, podobný
asi jako u kozačky štuttgartské; četné hnědé tečky a rezivé skvrny jsou
po celém plodu rozptýleny, od nich bývá plod drsný; silnější neb slabší
rezivost závisí od polohy a povětrnosti; některý rok jsou plody úplně
hladké a jindy zas dost rezivé. Slupka jest jemná a hladká.

Tu a tam se pěstuje též odrůda této hrušky zeleně a žlutě žíhaná,
které se říká na venkově „kanafasky“.

Dužnina, v přiměřené poloze, jest bílá, skoro nazelenalá, velmi šťáva-
natá, měkká, máslovitá, rozplývající se, chuti sladké, muškátové, neoby-
čejně delikátní; těžko jest vystihnouti a popsati tu pravou chuť této odrů-
dy, poněvadž jest z několika okořenělostí velice souladná. Větší neb
menší jemnost ovšem závisí opětně, jako u mnoha jiných hrušek, od po-
lohy a počasí.

Zraje počátkem září náhle a drží se asi 8 dní a na to hned uhniličí.
Česati se musí delší dobu před uzráním, asi 10—12 dní, zejména má-li
se delší cestou dopravovati, nutno ji česati vyrostlou, ale úplně tvrdou,
předčasné toto očesání jest ovšem na úkor jemnosti dužniny, ale přes to
zůstane přec tak chutnou, že jest na trhu velmi oblíbena. Česati se má
s největší opatrností, aby se neotlačila, setřásati se nemá, jelikož by tím
mnoho plodů přišlo na zmar. Na trh se zasilá v koších vzdušných bez
proložení, aby se během dopravy nezapařila. Na trhu se dobře prodává
a obchodníci ovocem zvlášť ji dobře platí a vyvázejí do severnějších krajů.
Ona se na trhu rovná částečně známé české solánce, která ze sever-
ních Čech ve velkém množství a za vysoké ceny se vyváží do Německa.
Odbýt má vždy dobrý jako hruška stolní prvního řádu.

V domácnosti jest velmi cennou, požívá se v čerstvém stavu, víno
se z ní může lisovati, z toho pak koňak přepalovati, dá se dobře zava-
řovati a povidla z ní vařiti.

Svojí rannou a každoroční velkou úrodností předčí snad amanliska
všechny letní odrůdy hruškové a přináší poměrně také největší užitek.
Komu záleží tedy na hrušce letní velkého zisku, nechať pěstuje tuto odrů-
du. Bez zajímavosti není u této hrušky okolnost, že ji, když uzrává,
vedle vos vyhledávají též včely, aby z ní cukr odnášely do úlu. Doporučovalo by se tedy předčasně padané neb červivé plody rozkrájetí, roz-
ložiti na desky poblíž úlu a poskytnouti včelám dobrou pastvu.

Tvar stromu.

Ovoce.

Kalich.

Stopka.

Barva.

Dužnina.

Dozrání
a česání.

Zužitkování.

MÁSLOVKA „AMANLÍSKA“.